

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Yhteiskuntahistorian laitos	
Tekijä-Författare-Author Pakkala, Kaisa			
Työn nimi-Arbetets titel-Title "Vakava on ajankohta, ihmissilmältä on salattu se tulevaisuus, joka meillä on edessämme." : Lehdistöjulkisuus Suomessa ensimmäisen maailmansodan sytyttyä ja rautatieläisten toiminta sodan alkuvaiheissa			
Oppiaine-Läroämne-Subject Poliittinen historia			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2008-04-11	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 70 s.
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Ensimmäinen maailmansota Euroopassa puhkesi sarjana nopeasti toisiaan seuranneita sodanjulistuksia elokuun alkupäivinä 1914. Suomi julistettiin sotatilaan jo 31.7.1914.</p> <p>Halusin selvittää pro gradu -tutkimuksessani, miten sodan alkaminen näkyi suomalaisessa julkisuudessa. Keskeiseksi kysymykseksi nousi lehdistön rooli uutisten, viranomaismääräysten ja huhujen välittäjänä. Halusin myös selvittää eri lehtien kirjoitusten eroja ja näiden erojen taustaa ja mahdollisia syitä. Sanomalehdistä tuli tärkeimpiä poliittisia toimijoita kun toukokuussa 1914 työnsä päättänyttä eduskuntaa ei kutsuttu enää sodan sytyttyä uudelleen koolle, mutta lehdillä oli muutenkin keskeinen rooli puoluetoiminnassa.</p> <p>Halusin tarkastella sodan vaikutuksia myös yhteen erityiseen ryhmään, ja valitsin kohteekseni rautatieläiset. Tarkastelen erityisesti rautatieläisten yhdistystoimintaa ja palkkauskysymyksen käsittelyä rautatieläisten lehdissä.</p> <p>Keskeismpänä lähdeaineistona lehdistöjulkisuuden osalta ovat toimineet suurimmat Helsingissä ilmestyneet suomenkieliset sanomalehdet, Helsingin Sanomat, Uusi Suometar ja Työmies, jotka olivat puolueidensa pää-äänenkannattajia. Rautatieläisten lehtiä on käytetty sekä tutkittaessa rautatieläisiä, että myös ajankohdan yleisten tunnelmien kuvaamiseen. Arkistoista keskeisimmät lähteeni ovat olleet Vapausodan arkisto Kansallisarkistossa ja rautatieläisjärjestöjen asiakirjat Työväen Arkistossa.</p> <p>Ensimmäisen maailmansodan alkupäivät olivat sekavaa aikaa Helsingissä ja muuallakin maassa. Uudessa tilanteessa ei osattu toimia, eikä tiedetty mitä odottaa tulevaisuudelta. Epävarmuus sotatilan käytännön vaikutuksesta ja erilaiset huhut saivat osan ihmisistä paniikkiin ja yleinen mieliala oli levoton. Tästä olivat osoituksena mm. talletusten nostaminen pankeista, ruoka- ja muidenkin tavaroiden ostovimma ja pakeneminen maaseudulle. Viranomaisten osin sekavat ohjeet, kuten Viipurin ja Viaporin linnoitusten komendanttien kehoitukset poistua linnoitusalueilta, lisäsivät osaltaan paniikkitunnelmia. Sotasensuuri lisäsi myös joiltain osin huhuja, kun kaikista sotaan liittyvistä asioista ei voinut kirjoittaa lehdissä.</p> <p>Rautatieläisten yhdistystoiminta hiipui maailmansodan alussa lähes olemattomiin. Siihen oli syynä kolme seikkaa: sotilamääräyksistä johtuvat rajoitukset järjestöjen kokoontumismahdollisuuksiin, lisääntynyt työmäärä ja epäsäännölliset työvuorot, ja epätietoisuus siitä, millaista toimintaa työväenjärjestöt saattoivat sotatilan aikana järjestää. Rautatieläisten toiminta erityisesti liikekannallepanon ja sodan alkuvaiheissa sai runsaasti kiitosta viranomaisilta. Syksyn aikana rautatieläisten lehdissä toivottiin, että tuo yleinen kiitollisuus muutuisi myös suopeudeksi palkkauskysymyksen kohdalla. Uusi palkkausetus hyväksyttiin vihdoinkin syyskuussa 1915, mutta se oli rautatieläisten mielestä liian vähän, liian myöhään.</p> <p>Sanomalehdillä oli erittäin suuri yhteiskunnallinen rooli maailmansodan alussa; lehdet välittivät kansalaisille kaiken tiedon sodasta. Tärkeä oli myös lehdistön rooli kansan opastajana. Sanomalehdet loivat kuvan sodasta ja sen merkityksestä sekä suomalaisille että myös venäläisille virkamiehille ja emämaan suuntaan. Suomalaisia kehoitettiin rauhalliseen käyttäytymiseen ja lojaalisuuteen ja samaa lojaalisuutta vakuutettiin Venäjän suuntaan.</p>			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords ensimmäinen maailmansota lehdistö lehdistökirjoittelu rautatieläiset Suomi			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			